

G M I N A

WĄDROŻE WIELKIE

K R O N I K A
1990-1994

1990 r.

Czerwiec 1990 r. - Wójtem gminy Wądroże Wielkie został wybrany Tadeusz Świącik, lat 42, rolnik indywidualny z Mierczyc. Kształcił się w zawodowej szkole górniczej w Wałbrzychu i technikum górniczym w Dąbrowie. Pracę rozpoczął w nieistniejącej już kopalni "Wałbrzych", potem pracował w kilku zakładach zagłębia miedziowego, w kopalniach na Górnym Śląsku, ZGR Lubin, ZG "Rudna". W połowie lat siedemdziesiątych zajął się rolnictwem. Zbudował dom w Mierczycach. Uprawia 17 ha ziemi. Należy do NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność". Sympatyzuje z Unią Demokratyczną, ale do niej nie należy.

Wrzesień 1990 r. - Dzieci z Budziszowa Wielkiego i okolicznych wsi znowu zasiądą w ławkach w starej szkole, ale odmalowanej. Ośmioklasowa szkoła podstawowa w Budziszowie Wielkim mieści się w czterech budynkach, oddalonych od siebie o 100 metrów, na dodatek zlokalizowanych tuż przy drodze i na jej zakręcie. Pomieszczenia są zniszczone i nie nadają się do tego, by w nich mieściła się placówka oświatowa. Od kilku lat trwa w Budziszowie Wielkim budowa nowej szkoły. Stan surowy budynku jest już gotowy. Potrzeba jeszcze założyć instalacje oraz wybudować salę gimnastyczną, która także jest w planie.

Dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Waldemar Kraska uważa, że stan oświaty gminnej jest przerażający. Według niego pieniądze, które oświata w gminie otrzymała na początku roku wystarczyły zaledwie do czerwca i to tylko na tzw. łatanie dziur. Brakuje pieniędzy na dowożenie dzieci, zakup opału i remont domów nauczyciela. Gdy wpłyną podatki od rolników będzie można zapłacić majstrom za odświeżenie szkół w gminie.

W 1990 r. - zmarł Druh Stanisław Maślowski, inicjator założenia OSP w Granowicach, wysoce zasłużony działacz dla pożarnictwa.

1991 r.

W gminie problemem do rozwiązania w pierwszej kolejności stała się budowa wodociągów. Dla wielu miejscowości jest to udogodnienie, które na wsi ułatwi mieszkańcom życie. Dla Wądroża Wielkiego jest to jedyna szansa na wodę. W gminie od kilku lat panuje susza, bywa, że studnie są puste okrągły rok. W latach 1975-1980 prowadzone były prace poszukiwawcze. Niestety, nie przyniosły pozytywnych rozwiązań. Nie znaleziono źródeł wody z uwagi na płytkie złoża krystaliczne. W następnych latach rozważano możliwość budowy ujęć infiltracyjnych rzeki Wierzbiak, co miałyby zapewnić dostawę wody do dwóch sąsiednich gmin - Legnickiego Pola i Wądroża Wielkiego. Jak się jednak okazało, rzeka zbierała ścieki z Jawora i zawierała dużą ilość pestycydów i detergentów. Technologia uzdatniania tej wody byłaby kłopotliwa i zbyt kosztowna. Nadzieję na wodę przyniosła inwestycja "Wielka Woda". W 1985 r. zlecono zaopatrzenie tych gmin w wodę w systemie LGOM. Lata jednak mijały, a do "Wielkiej Wody" było coraz dalej. Na początku tego roku władze obu gmin postanowiły podejść do sprawy z całą powagą. W Urzędzie Gminy w Legnickim Polu odbyło się spotkanie z przedstawicielami Wojewódzkiego Zarządu Inwestycji Rolnych w Legnicy i Zakładu Projektowego "WODROL" z Wrocławia. Na spotkaniu ustalono, że do końca I półrocza br. zarządy gmin zlecą opracowanie dokumentacji technicznej dla I i II etapu budowy.

Według planów, w pierwszym etapie, z Zakładu Produkcji Wodnej z Przybkowa-Legnicy poprowadzony miał być rurociąg tranzytowy do Legnickiego Pola wraz z przepompownią, zbiornikami wyrównawczymi i rozprowadzeniem wody po Legnickim Pole. Drugi etap byłby kontynuacją budowy rurociągu od przepompowni w Legnickim Polu, tranzytem przez Wądroże Wielkie do Skały wraz z dwoma zbiornikami wyrównawczymi i rozprowadzeniem wody po Wądrożu Wielkim. Zarządy obu gmin zwróciły się, przy wsparciu wojewody legnickiego do ministra finansów o dotację na budowę wodociągów. Ministerstwo Finansów skierowało wniosek do Ministerstwa Rolnictwa. W tym samym czasie zwrócono się również o wsparcie finansowe do Ministerstwa Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska. Z Ministerstwa Rolnictwa do dziś nie ma odpowiedzi, natomiast Ministerstwo Gospodarki funduszy jedynie 300 mln zł. Ta kwota wystarczy tylko na wykupienie dokumentacji pierwszego etapu budowy wodociągu. Wszystko wskazuje na to, że dużo wody upłynie nim w Wądrożu Wielkim i okolicznych wsiach mieszkańcy zapomną o klęsce suszy.

Na terenie gminy jest 541 indywidualnych gospodarstw rolnych, w tym 39 o powierzchni większej niż 15 ha. Właścicielami największych gospodarstw są: Jan Szwedo z Budziszowa Małego - 42 ha, Henryk Szwedo z Budziszowa Wielkiego - 40 ha, Zdzisław Osak z Budziszowa Wielkiego - 32,74 ha i Zbigniew Fedorczyk z Jenkowa - 36,38 ha.

Najstarszymi mieszkańcami gminy są Józefa Boś z Granowic (ur. w 1895 r.), Karol Wasilewicz z Biernatek (1900 r.), Anna Olenkiewicz z Mierczyc (1901 r.), Władysław Stachurski z Pawłowic (ur. 1902 r.) i Aleksandra Zielonka z Budziszowa Małego (1903 r.).

Medalem "Za długoletnie pożycie małżeńskie" prezydent RP odznaczył Stanisławę i Andrzeja Banasiów, Janinę i Józefa Stochmalów, Stanisławę i Juliana Dudów oraz Marię i Jana Fijołów.

W gminie jest 307 bezrobotnych, w tym 130 kobiet, 177 mężczyzn i 27 absolwentów.

Opieką społeczną objęto 300 rodzin (około 1200 osób) a więc 30% ogółu ludności gminy. Z zasiłków stałych korzystały 23 osoby, z dopłat do wydatków mieszkaniowych 279 rodzin.

Zarejestrowano 115 prywatnych podmiotów gospodarczych. 43 zajmują się handlem, 18 transportem, 16 budownictwem. Są też min. 2 zakłady krawieckie, zakład uboju gospodarczego, naprawy sprzętu RTV i gospodarstwa domowego.

Działa 40 stałych sklepów. W 13 działalność prowadzi spółdzielnia "Samopomoc Chłopska", pozostałe prowadzą osoby prywatne. Jest pięć różnej wielkości placówek gastronomicznych.

W Budziszowie Wielkim w poniemieckim budynku mleczarni Henryk Szwedo uruchomił masarnię. Codziennie przerabia się w niej 800 kg mięsa. Poza tym Henryk Szwedo prowadzi sklep przy firmie w Budziszowie Wielkim i w Wądrożu Wielkim.

W Budziszowie Wielkim, mimo trudności finansowych ukończono budowę nowej szkoły podstawowej. W tej inwestycji oświatę wsparła Rada Gminy, która na prace wykończeniowe z kasy gminnej przeznaczyła 200 mln zł. W gminie rozważa się także możliwość przejęcia przez samorząd całej oświaty.

W Wądrożu Wielkim zamknięto dom handlowy. Między wójtem a prezesem gminnej spółdzielni trwa spór, czyją własnością jest obiekt.

15 maj 1991 r. - W nocy od 2.25 do 3.05 w Postolicach wybuchły cztery pożary. Spowodował je podpalacz, który przed podłożeniem ognia oblewał budynki łatwopalną cieczą. Spłonęła stodoła, budynek gospodarczy i chlewnia. Straty wyniosły ok. 100 mln zł. W drugiej podpalonej stodole spłonęły tylko drzwi, gdyż strażacy zdołali tu ugasić ogień. Akcję ratowniczą utrudniał fakt, iż wieś nie posiadała zbiornika przeciwpożarowego. Zawodowym i ochotniczym drużynom strażackim pomagali pracownicy PGR w Budziszowie Małym, którzy przywieźli cysterne z 5 tyś. litrów wody. Policja poszukuje sprawcy podpałów.

Czerwiec 1991 r. - W Legnicy powołano Konwent Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów. Jego celem jest wymiana doświadczeń z prac poszczególnych samorządów. Przewodniczącym konwentu został prezydent Lubina Robert Raczyński, a jego zastępcami zostali: burmistrz Jawora Bogusław Węgła i wójt gminy Wądroże Wielkie Tadeusz Świącik.

1 lipiec 1991 r. - Państwowe Gospodarstwo Rolne w Wądrożu Wielkim rozpadło się na sześć nowych przedsiębiorstw. Powstało 5 nowych PGR: w Mierczycach, Taczalinie, Budziszowie Małym, Mikołajowicach i Dzierżkowicach a także Przedsiębiorstwo Usług Technicznych w Wądrożu Wielkim.

Państwowe Gospodarstwo Rolne w Wądrożu Wielkim należało niegdyś do najlepszych w województwie. Niestety kryzys niszczący całe polskie rolnictwo także tu wycisnął swoje piętno .

Gwoździem do trumny stała się budowa nowej suszarni w Wądrożu Wielkim. Zabrakło pieniędzy na spłatę kredytu inwestycyjnego. Ustalono, że dotychczasowe długi rozdzielone zostaną proporcjonalnie do wielkości nowo utworzonych przedsiębiorstw.

W najgorszej sytuacji jest PGR w Budziszowie Wielkim, bo po podziale okazał się największy. W ten sposób już na starcie do samodzielności PGR z Budziszowa Małego ma po kapitalizacji odsetek ponad 4 mln. zł długu. Większość tej kwoty - 2,5 mln zł. to kredyt zaciągnięty na budowę suszarni.

11 lipiec 1991 r. - W godzinach przedpołudniowych wybuchł pożar na fermie kurzej w Kosiskach. Spaliło się około 9 tyś. czterotygodniowych kurcząt oraz znaczna część kurnika. Straty oszacowano na 190 mln. zł. Pożar gasiło 8 jednostek straży pożarnej.

13 lipiec 1991 r. - Do godzin nocnych trwała w Legnicy konwencja wyborcza Unii Demokratycznej województwa legnickiego. Na liście kandydatów na posłów z ramienia tej partii znalazł się m.in. Tadeusz Świącik - wójt gminy Wądroże Wielkie.

1 grudzień 1991 r. - Dyrektorem PGR w Budziszowie Małym został Henryk Kolanek. Sytuacja gospodarstwa jest bardzo zła. Najgorzej jest z paszami objętościowymi. Kiszonki starczy tylko dla 60% bydła. Stado liczy 790 sztuk, w tym 320 krów. Brak pasz, nieopłacalna produkcja i bardzo zła kondycja fizyczna większości bydła (złe karmienie) powodują, że trzeba ograniczyć stado do 400 sztuk. Zła jest też sytuacja w hodowli trzody chlewnej. Nieodpowiednie żywienie spowodowało, że tuczniaki rosły w roku poprzednim 10 a nawet 11 miesięcy. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa musi jak najszybciej podjąć decyzję o przyszłości gospodarstwa.

12 grudzień 1991 r. - Na sesji GRN w Wądrożu Wielkim podjęto uchwałę o przejęciu szkół podstawowych wraz z przynależnymi do nich składnikami majątkowymi w Budziszowie, Mierczycach, Kosiskach i Wądrożu Wielkim przez samorząd gminny i wystąpiono z oficjalnym wnioskiem do Kuratorium Oświaty i Wychowania w Legnicy.

Grudzień 1991 r. - Nadeszła odpowiedź z Kuratorium Oświaty i Wychowania w Legnicy iż ..." nie złożenie wniosku przed terminem /do 20 listopada / nie stwarza możliwości naliczenia przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i przekazania przez Ministerstwo Finansów subwencji do prowadzenia szkół". Do sprawy zdecydowano się powrócić z początkiem roku 1993 r., jeżeli gmina podtrzyma do tego czasu swoją decyzję.

1992 r.

Maj 1992 r. – W Mierczycach odbyły się zawody sportowo-pożarnicze. OSP Granowice w grupie MDP (16-18 lat) zajęła I miejsce, a w MDP (12-16 lat) II miejsce.

Na zdjęciu: grupa MDP (12-16 lat) -I rząd od lewej Marcin Sosnowski, Krzysztof Boś, Tomasz Długosz; II rząd od lewej Przemysław Doroś, Marcin Mazur, Sebastian Łapka, Marcin Lech

Na zdjęciu: grupa MDP (16-18 lat)

1993 r.

Styczeń 1993 r. - W Granowicach odbyły się wybory władz OSP. Naczelnikiem został Grabarczyk Ireneusz. Byłemu naczelnikowi Edwardowi Rakowi pełniącemu funkcję naczelnika przez 3 kadencje podziękowano za wkład pracy w rozwój OSP.

23 maj 1993 r. – W Udaninie odbyły się gminne zawody drużyn Ochotniczych Straży Pożarnych do lat 18. Pierwsze miejsce zajęła OSP z Granowic w składzie: Krzysztof Bazan, Krzysztof Telka, Mariusz Sztochel, Mariusz Kuklewski, Marcin Tęcza, Łukasz Sosnowski i Przemysław Skwark. Drużyną kierowali pp. Jan Grygorcewicz i Marian Szymański

Czerwiec 1993 r. - Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim zakupił samochód marki Żuk i przekazał go OSP w Granowicach. Prezes OSP Marian Szymański, oraz kierowca Jan Grygorcewicz oddelegowani do FSC w Lublinie odebrali Żuka i przyprowadzili go do OSP w Granowicach.

Uroczystego przekazania kluczy do Żuka na ręce druha Edwarda Raka i Jana Grygorcewicza dokonał Wójt Gminy - Tadeusz Świącik.

Natomiast dowód rejestracyjny samochodu otrzymał z rąk Wójta Prezes OSP Marian Szymański. W uroczystości uczestniczył także Z-ca Komendanta Rejonowego w Legnicy druh Zbigniew Biłyk i Komendant Gminny druh Henryk Gajek.

Na zdjęciu zakupiony Żuk dla OSP Granowice

Wójt Gminy Wądroże Wielkie- Tadeusz Świącik składa gratulacje na ręce druha Jana Grygorcewicza

Wójt Gminy Wądroże Wielkie Tadeusz Świącik oficjalnie przekazuje na ręce druha Edwarda Raka i Jana Grygorcewicza klucze do Żuka

27 czerwiec 1993 r. - W Targoszynie odbyły się między gminne zawody strażackie. I miejsce zajęła OSP z Granowic.

Na zdjęciu: od prawej Roman Rak, Kądziała Marian, Zenon Skwark, Dariusz Podmokły Tadeusz Walkowicz

25 wrzesień 1993 r. - W Legnicy odbyły się rejonowe zawody pożarnicze. Jednostka OSP z Granowic w grupie III zajęła III miejsce a chłopcy z grupy I (14 - 18 lat) - V miejsce.

Na zdjęciu: I rząd od prawej- Emilianowicz Marcin, Bazan Krzysztof, II rząd od prawej- Kuklewski Andrzej, Sztochjel Mariusz, Skwark Przemysław, Sowiński Łukasz, Telka Grzegorz, Tęcza Marcin

1994 r.

Gmina Wądroże Wielkie jako pierwsza gmina wiejska w kraju zdecydowała się na emisję obligacji mieszkaniowych. W gminie jest 39 mieszkań komunalnych. Nie można było ich oddać za darmo, więc był to jedyny sposób na pozbycie się ich. Lokatorzy komunalnych mieszkań mogli kupić obligacje za jedną dziesiątą część wartości. Z oferty skorzystało 19 najemców komunalnych mieszkań. Sytuacja ta w dużym stopniu spowodowana została słabą zasobnością kieszeni potencjalnych nabywców mieszkań. Obligacje będą wykupywane przez gminę w ciągu 10 lat, przy stałym oprocentowaniu 96,7%. Cała operacja związana z przygotowaniem niezbędnych dokumentów została przeprowadzona przez Agencję Rozwoju Regionalnego "Arleg". Okazało się jednak, że dokumenty nie zostały przygotowane z wymogami ustawy o obligacjach. Regionalna Izba Obrachunkowa negatywnie zaopiniowała materiały "Arlegu". Dopiero druga ich edycja spotkała się z akceptacją RIO.